

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

*ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ*

# **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

**ЩОДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

**освітньо-професійна програма Агрономія**

**спеціальність 201 Агрономія**

**галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство**

**СВО Магістр**

**ПОЛТАВА 2020 р.**

**Методичні рекомендації для написання магістерських дипломних робіт за освітньо-професійною програмою Екологічне рослинництво, Насінництво і насіннєзнавство, спеціальності 201 Агрономія, СВО Магістр**

---

*Рецензенти:* **Поспєлов С. В.**, д. с.-г. н., завідувач кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ПДАА; **Гангур В. В.**, д. с.-г. н., завідувач кафедри рослинництва ПДАА; **Тищенко В. В.**, д. с.-г. н., завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики.

Методичні рекомендації обговорені на засіданні науково-методичної ради спеціальності Агрономія \_\_\_\_\_ 20\_\_ року, протокол № \_\_\_\_\_

Голова науково-методичної ради  
спеціальності Агрономія, к. с.-г. н., доцент

О. В. Бараболя

**Методичні рекомендації для написання магістерських дипломних робіт за освітньо-професійною програмою Екологічне рослинництво, Насінництво і насіннєзнавство, спеціальності 201 Агрономія, СВО Магістр**

---

## **ЗМІСТ**

1	Загальні положення	4
2	Етапи виконання магістерської дипломної роботи	5
3	Вибір та затвердження теми магістерської дипломної роботи	5
4	Орієнтовна тематика магістерських дипломних робіт	6
5	Розподіл функцій керівника магістерської дипломної роботи і здобувача вищої освіти	9
6	Вимоги до написання магістерської дипломної роботи та її структура	12
7	Вимоги до оформлення магістерської дипломної роботи	22
8	Підготовка рецензії та подання для допуску до захисту магістерської дипломної роботи	29
9	Захист магістерської дипломної роботи	30
	ДОДАТКИ	32

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

**Магістерська дипломна робота** – це самостійна індивідуальна кваліфікаційна робота з елементами дослідництва та інновацій, яка є підсумком теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативної та вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки магістрів. Магістерська робота є формою контролю набутих здобувачем вищої освіти у процесі навчання інтегрованих знань, умінь, навичок, необхідних для виконання професійних обов'язків.

Виконання і захист магістерської роботи є завершальним етапом навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів та формою атестації здобувачів вищої освіти.

**Назва магістерської дипломної роботи** має бути стислою, відповідати освітній і науковій галузям, суті проблеми, що вирішується.

**Метою магістерської дипломної роботи** є проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розробка інноваційних пропозицій у певній сфері сільськогосподарського виробництва або наукової діяльності та заходів щодо їх впровадження.

**Завдання** магістерської роботи залежить від освітньої програми підготовки магістрів і полягає у дослідженні об'єкту, науковому обґрунтуванні результатів дослідження та практичному використанні їх у агропромисловому комплексі.

Навчання за освітньо-професійною програмою підготовки передбачає відведення 30 відсотків навчального часу на дослідницьку компоненту, результатом якої стає проведення наукових досліджень і підготовка на їх основі магістерської роботи.

**Практична підготовка** магістерської роботи за освітньо-професійною програмою підготовки проводиться у формі наукових досліджень в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічного працівника академії та фахівця з даного фаху в оснащених навчальних, навчально-наукових, навчально-виробничих та навчально-науково-виробничих атестованих лабораторіях, на дослідних полях, у базових аграрних підприємствах, сучасних фермерських господарствах тощо. Етапи практичної підготовки магістерської роботи фіксуються у індивідуальному плані здобувача.

**Наповнення магістерської дипломної роботи** вміщує критичний аналіз літературних джерел та їх узагальнення, опис досліджених фактів, явищ і закономірностей та одержаних власних результатів досліджень. Висновки ґрунтуються на основі власних досліджень, викладаються чітко і лаконічно. Запропоновані інноваційні рішення мають бути науково обґрунтованими з відповідним аналізом та прогнозом щодо результатів їх впровадження і з аналізом ризиків, що при цьому можуть виникнути.

Результати наукових досліджень викладаються логічно та аргументовано. При цьому слід уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Магістерська робота може містити знаковий апарат (формули, графіки, діаграми, схеми, таблиці тощо).

Наукову інформацію в ній необхідно викладати у повному обсязі, висвітлюючи одержані результати дослідження, з детальним описом методів дослідження. Наукова інформація має бути висвітлена на фактичному матеріалі з обґрунтуванням новизни та практичного значення роботи.

## **2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Основними етапами підготовки та виконання магістерської дипломної роботи є:

- вибір теми та її затвердження;
- розробка завдання та складання поетапного плану виконання магістерської роботи;
- опрацювання літературних джерел;
- збирання фактичного матеріалу під час науково-дослідної практики;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику;
- усунення недоліків, написання остаточного варіанту тексту, оформлення магістерської роботи;
- отримання відгуку керівника магістерської дипломної роботи;
- подання зброшурованої у твердій палітурці завершеної магістерської дипломної роботи на кафедру;
- внутрішнє рецензування магістерської дипломної роботи;
- попередній захист магістерської дипломної роботи на засіданні кафедри, де закріплений здобувач вищої освіти;
- подання електронної версії дипломної роботи для перевірки на плагіат;
- захист магістерської дипломної роботи на засіданні екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

## **3. ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Право вибору теми магістерської роботи надається здобувачу в межах орієнтовної тематики, яка розробляється відповідною кафедрою, що забезпечує реалізацію вибіркової складової освітньо-професійної програми підготовки магістрів з урахуванням пропозицій і потреб установ, підприємств та організацій.

При виборі теми магістерської роботи слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження виробничої практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

Тематика магістерських робіт на кафедрі поновлюється кожного навчального року, здобувач має право самостійного вибору теми магістерської роботи в межах освітньо-професійної програми.

#### **4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

1. Формування продуктивності огірка та його якість залежно від способів зрошення та внесення добрив
2. Формування продуктивності насіння сої залежно від сортових властивостей та норм висіву
3. Вплив мінерального живлення, попередники та норми висіву на урожайність та якість пшениці озимої
4. Урожайність та якість капусти білоголової пізньостиглої залежно від застосування мікроелементів
5. Формування продуктивності зерна кукурудзи залежно від строків застосування універсального багатокомпонентного добрива
6. Порівняльна характеристика гібридів кукурудзи фірми «Pioneer» в умовах ПП «Кліщенський щедрий лан» Чорнобаївського району Черкаської області
7. Рівень продуктивності зерна пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби
8. Вплив сортових особливостей та умов зберігання картоплі на схоронність і кулінарні властивості
9. Особливості формування продуктивності дурману звичайного залежно від агротехнічних заходів
10. Вплив режимів сушіння на способи зберігання та якість зернової маси на Хлібоприймальному підприємстві
11. Формування врожайності і якості зерна пшениці озимої залежно від строків сівби, попередників та сорту.
12. Вплив агротехніки вирощування, мінерального живлення та норм висіву на врожайність та якість пшениці твердої ярої.
13. Поліпшення насінневої продуктивності гороху залежно від сорту
14. Формування врожайності та якості зерна пшениці озимої залежно від сортової агротехніки
15. Формування продуктивності та якості бульб картоплі залежно від сортових властивостей
16. Урожайність та якість зерна пшениці озимої залежно від сортової агротехніки
17. Сортова специфіка формування урожайності та якості зерна пшениці озимої м'якої
18. Аналіз прояву ознак продуктивності у сортів пшениці озимої різного походження в умовах Лівобережного Лісостепу України
19. Урожайність пшениці озимої за різних елементів сортової технології вирощування

20. Вплив сортових властивостей тритикале ярого на формування господарсько цінних ознак
21. Вплив сортових властивостей томатів урожайність та якість продукції
22. Вплив гуміфілду на посівні якості та врожайні властивості насіння кукурудзи
23. Поліпшення насінневої продуктивності пшениці озимої залежно від сорту.
24. Аналіз господарсько- біологічних ознак зразків вики ярої колекції НУГРРУ в Лівобережному Лісостепу України
25. Взаємодія сортів сої з біопрепаратами комплексної дії та їх вплив на урожайність
26. Потенціал нових форм гороху посівного для вирощування в умовах Лівобережного Лісостепу України
27. Ефективність передпосівної обробки у формуванні насінневої продуктивності соняшника.
28. Формування насінневої продуктивності сортів пшениці озимої в умовах ТОВ «Рост – Агро» Глобинського району.
29. Вплив удобрення на урожайність і якість насіння соняшнику
30. Вплив основного внесення добрив та позакореневого підживлення на урожайність і якість зерна кукурудзи
31. Вплив органо-мінерального добрива «Добродій» на урожайність і якість насіння сої
32. Вплив комплексних хелатних добрив на урожайність і якість насіння ріпаку озимого
33. Вплив регулятора росту Лігногумат АМ на урожайність і якість насіння гірчиці сарептської
34. Формування урожайності кукурудзи залежно від строків сівби
35. Вплив видів основного обробітку ґрунту на урожайність кукурудзи
36. Вплив видів обробітку ґрунту та способів сівби на урожайність сої
37. Ефективність застосування мінеральних добрив у технології вирощування кукурудзи на зерно
38. Ефективність застосування інокулянтів у технології вирощування сої
39. Оцінка ефективності фунгіцидів в захисті ячменю ярого проти листостеблових інфекцій.
40. Ефективність засобів захисту пшениці озимої від плямистостей.
41. Сучасні аспекти захисту томату від фітофторозу.
42. Особливості формування продуктивності звіробою звичайного залежно від схем розміщення
43. Формування насінневої продуктивності зернових культур залежно від застосування стимуляторів росту рослин.
44. Реалізація генетичного потенціалу сортів пшениці озимої залежно від рівня інтенсифікації технології вирощування.
45. Формування і мінливість потенціалу врожайності та якості зерна сортів пшениці озимої в конкурентних сумішах.

46. Рівень формування та мінливість головних кількісних ознак сортів пшениці озимої селекції ПДАА в залежності від строків сівби.

47. Господарсько-біологічна характеристика сортів пшениці озимої селекції ПДАА Кармелюк і Полтавчанка.

48. Конкурсне випробування сортів та селекційних ліній озимої пшениці селекції ПДАА.

49. Формування продуктивності нових сортів озимої пшениці в умовах південного степу України на прикладі господарства «Торецьке» Донецької області.

50. Попереднє випробування сортів та селекційних ліній озимої пшениці селекції ПДАА.

51. Аналіз насінневої продуктивності сортів проса селекції Полтавської державної аграрної академії

52. Агроекологічні особливості амброзії полинолистої та заходи боротьби з нею в агроценозах польових культур

53. Формування продуктивного потенціалу гібридів кукурудзи

54. Мінливість господарсько цінних ознак ячменю ярого залежно від сорту

55. Урожайність озимого жита при беззмінній культурі його вирощування

56. Ефективність впливу видів основного обробітку ґрунту на урожайність культур сівозміни

57. Ефективність застосування мікробриг Яра Віта Цинтрак, Еколист моно цинк та Гуміфілд у технології вирощування кукурудзи на зерно

58. Вплив регуляторів росту на урожайність і якість капусти білокачанної

59. Формування насінневої продуктивності висадків цукрових буряків за позакореневого внесення регуляторів росту

60. Формування продуктивного потенціалу та технологічних якостей коренеплодів цукрових буряків за різних систем хімічного захисту їх посівів від бур'янів

61. Вплив позакореневого підживлення на урожайність і якість насіння соняшнику

62. Виробниче сортовипробування сої в умовах ФГ «Грига»

63. Урожайність зерна кукурудзи залежно від передпосівної обробки насіння

64. Вплив агротехнічних заходів та сортових властивостей на врожайність картоплі

65. Вплив агротехнічних заходів та сортових властивостей на формування продуктивності меліси лікарської

66. Вплив регуляторів росту на урожайність зерна пшениці озимої

67. Вплив способів обробітку ґрунту на продуктивність конюшини лучної

68. Вплив екологічних і технологічних заходів на вибір укусу насінневого травостою люцерни

69. Урожайність скоростиглих сортів сої залежно від строків сівби

70. Якість та урожайність сої за інтенсивної технології вирощування



71. Ефективність застосування різних норм регулятора росту Діазофіт у бакових сумішах з протруйником Вітавакс на посівах ячменю ярого

72. Оцінка стану агроєкосистеми при вирощуванні конопель за технологіями органічного землеробства

73. Аналіз стійкості сортів пшениці озимої до домінуючих плямистостей.

74. Ефективність комплексного застосування хелатних мікродобрив з інокулянтами при вирощуванні сої

75. Вплив попередників на продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків

76. Аналіз реалізації продуктивності у гібридів кукурудзи в умовах ТОВ «Рост Агро»

77. Вплив регуляторів росту на формування насінневої продуктивності сої

78. Якість зерна пшениці озимої м'якої для хлібопекарських потреб залежно від сортових особливостей

79. Вплив попередників на урожайність та якість зерна пшениці озимої м'якої в умовах господарства

80. Аналіз вирощування пшениці м'якої озимої в умовах виробництва

81. Продуктивність та якість зерна пшениці озимої залежно від сорту

82. Вплив позакореневого внесення регуляторів росту на продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків

При виборі теми магістерської роботи слід враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу.

Вибрана здобувачем тема закріплюється за ним на підставі його письмової заяви на ім'я декана відповідного факультету (додаток А).

Тема магістерської роботи може бути уточнена за заявою здобувача чи на засіданні відповідної кафедри, але не пізніше, ніж за шість місяців до визначеного терміну подання завершеної магістерської роботи до захисту.

**\*Керівниками магістерських дипломних робіт можуть бути** науково-педагогічні працівники ПДАА з науковим ступенем доктора наук чи кандидата наук, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає тематиці магістерської роботи.

## **5. РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ КЕРІВНИКА МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ І ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Керівниками магістерських дипломних робіт призначаються викладачі кафедр, які мають наукові ступені та вчені звання, а також у відповідності до їх наукових чи професійних інтересів і тематики науково-дослідних робіт, що виконуються ними на кафедрі.

Керівник магістерської дипломної роботи виконує такі функції:

– пропонує здобувачам вищої освіти теми магістерських робіт відповідно до свого наукового напрямку діяльності, спеціалізації, магістерської програми та потреб установ, підприємств, організацій;

– формує разом із здобувачем завдання на підготовку магістерської роботи;

– надає допомогу у підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання;

– протягом всього періоду навчання на основі аналізу підготовлених здобувачем матеріалів фіксує його виконання, про що звітує на засіданні кафедри;

– рекомендує здобувачеві необхідну нормативну, навчальну, довідкову літературу та інші джерела для самостійного опрацювання;

– надає консультативну допомогу здобувачеві під час виконання ним роботи згідно із затвердженим на кафедрі розкладом і графіком самостійної роботи;

– аналізує та контролює організацію самостійної роботи здобувача;

– залучає здобувачів до наукової роботи;

– допомагає здобувачеві готувати наукові публікації за результатами досліджень і сприяє їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;

– рекомендує бази проходження науково-дослідної практики;

– несе відповідальність за випадки виявлення академічного плагіату у магістерській роботі здобувача;

– готує об'єктивний відгук на магістерську роботу перед її захистом на кафедрі;

– бере участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту магістерської роботи.

**\*Консультанти розділів магістерської дипломної роботи** перевіряють відповідну частину та ставлять свій підпис у бланку завдання.

**\*\*Нормоконтроль.**

*Консультації з питань оформлення магістерської дипломної роботи надає нормоконтролер. Він перевіряє назву теми роботи на титульній сторінці та демонстраційних матеріалах, а також її повну відповідність назві, що сформульована в наказі по ПДАА (ніякі зміни теми після затвердження наказом ректора недопустимі); відповідність магістерської роботи вимогам стандартів, нормативних матеріалів та методичних вказівок і ставить свій підпис у поданні дипломної роботи (додаток В). При необхідності магістерська робота повертається для доопрацювання.*

Всі магістерські дипломні роботи проходять процедуру попереднього захисту на кафедрі відповідно затвердженого графіку.

Здобувач вищої освіти виконує такі функції:

– визначається з темою магістерської дипломної роботи відповідно до своєї спеціалізації та магістерської програми;

- разом з керівником формує завдання на підготовку магістерської дипломної роботи;
- складає індивідуальний план роботи і відповідає за його вчасне виконання;
- добирає і опрацьовує нормативні документи, навчальну, наукову й довідкову літературу та інші джерела;
- критично аналізує позиції різних авторів на проблеми, що мають безпосереднє відношення до роботи та визначає своє особисте ставлення до них;
- узагальнює матеріали та застосовує сучасні методи і методики наукових досліджень;
- використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;
- опановує методику досліджень стосовно, об'єкта, предмета дослідження, мети, завдань;
- знаходить аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптує їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;
- самостійно приймає оптимальні рішення;
- усуває суттєві недоліки, що виявились у процесі попереднього захисту на кафедрі;
- отримує відгук керівника магістерської дипломної роботи;
- використовуючи сучасні інформаційні технології, готує демонстраційний матеріал до магістерської дипломної роботи, яку демонструє під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому на засіданні ЕК;
- подає магістерську дипломну роботу на виявлення академічного плагіату;
- переплітає роботу і подає з відгуком керівника завідувачу кафедри, який засвідчує своїм підписом її допуск до розгляду на засіданні ЕК;
- отримує рецензію на роботу від науково-педагогічного працівника іншої кафедри факультету та готує відповіді на зауваження;
- доповідає на засіданні ЕК відповідно до графіка, встановленого деканатом факультету.

Здобувач вищої освіти повинен виконувати перераховані вище функції у строки, встановлені керівником. Здобувач несе особисту відповідальність за якість виконання, автентичність роботи та своєчасність підготовки матеріалів.

Контроль керівника та консультантів не звільняє здобувача від повної відповідальності за правильність виконання магістерської роботи і прийнятих рішень.

Здобувачі, які не закінчили передбачені графіком дослідження або не оформили необхідні документи в передбачені календарним планом терміни, до захисту кваліфікаційної роботи не допускаються.

## 6. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Магістерська робота повинна мати усі ознаки наукової праці, що формуються завдяки єдності змісту, обумовлену вирішенням певної наукової (науково-практичної) задачі, наявності елементів новизни і науково обґрунтованих теоретичних та експериментальних результатів, відповідних наукових положень і практичних результатів.

Рекомендована структура дипломної роботи умовно поділяється на вступну й основну частини та додатки.

### ***Вступна частина:***

- титульний аркуш;
- завдання на кваліфікаційну роботу;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за потребою);
- загальна характеристика роботи

### ***Основна частина:***

- огляд літератури;
- об'єкт дослідження;
- умови та методика проведення досліджень;
- результати досліджень;
- економічна ефективність (за результатами досліджень);
- екологічна експертиза;
- охорона праці ;
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності);
- анотація.

У матеріали дипломної роботи, включають ***копії публікацій***, що подають у додатках.

***Обсяг текстової частини рекомендується в межах 45 сторінок комп'ютерного набору шрифтом 14 пт, інтервал 1,5 (не враховуючи літератури і додатків).***

***Титульний аркуш*** є першою сторінкою дипломної роботи та оформляється за зразком, поданим у додатку К.

***Завдання на дипломну роботу*** містить інформацію про, етапи виконання робіт, а також напрямки реалізації отриманих результатів. Завдання оформлюється за зразком, наведеним у додатку Б.

***ЗМІСТ*** включає назви всіх структурних складових магістерської дипломної роботи (актуальність теми, назви розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів, що мають найменування, висновки, список використаних джерел, назви додатків) із зазначенням номерів сторінок, з яких починається відповідна структурна складова роботи. Зміст розташовують з нової сторінки.

Доцільно формувати зміст як таблицю з двох стовпчиків: у першому широкому стовпчику розміщують номер і назву підрозділу, а у другому вузькому – номер сторінки (межі таблиці – без контурів).

**ВСТУПНА ЧАСТИНА: 2–3 стр.**

*У загальній характеристиці роботи* зазначаються:

**Актуальність теми.** Шляхом аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями обраної проблеми (наукового завдання) обґрунтовують актуальність та доцільність дипломної роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва.

**Мета і завдання дослідження.** Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета дослідження – це запланований результат. Результат має бути конструктивним, тобто спрямованим на вироблення корисного продукту, технології з кращими якостями, економічними показниками, ніж було раніше. Завдання визначаються метою роботи і подаються у формі інфінітиву (вивчити..., описати..., встановити..., виявити... тощо).

**Об'єкт і предмет досліджень.** Об'єкт досліджень – це та частина матеріального світу, яка привернула увагу дослідника, це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обраний для дослідження.

Предмет досліджень – те, що міститься в межах об'єкту, це розглянутий у дослідженні бік об'єкта дослідження та його досліджувані якості і галузь використання.

**Методи досліджень.** Методи – це сукупність прийомів чи операцій практичного чи теоретичного вивчення дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретних задач. В роботі наводяться методи, які використовувались при проведенні польових та лабораторних досліджень, аналізі та розрахунку отриманих даних.

**Наукова новизна одержаних результатів.** Подають коротку анотацію нових положень або рішень, запропонованих виконавцем особисто.

Необхідно показати відмінність цих положень від вже відомих, описати ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

**Практичне значення одержаних результатів.** В роботі, що має аналітичний характер, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботі, що має прикладне значення – відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію щодо ступеня готовності до використання або масштабів використання. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження або перспектив впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

**Особистий внесок здобувача.** Надається інформація щодо самостійного проведення здобувачем досліджу, аналізу отриманих результатів, формулювання висновків та рекомендацій.

**Апробація результатів роботи.** Вказується на яких конференціях, (назва, місце, дата і рік) оприлюднені результати досліджень.

**Публікації.** Надається перелік опублікованих наукових робіт згідно існуючих вимог (1-3 шт.). Ксерокопії праць надаються в додатках (титульна сторінка збірника чи матеріалів конференції, його зміст, стаття чи теза автора).

**Структура та обсяг роботи.** Надається інформація щодо загальної кількості сторінок комп'ютерного набору, з них власне тексту, кількості таблиць, рисунків, додатків. Приводиться перелік структурних складових роботи, кількість використаних джерел.

*ОСНОВНА ЧАСТИНА: 15–20 стр.*

**Розділ 1. Огляд літератури** подається обсягом, рекомендованим керівником дипломної роботи з аналізом публікацій, що стосуються теми дипломної роботи. Використовуються першоджерела, опубліковані переважно в останні роки у вигляді окремих монографій, статей у наукових збірниках і журналах. Розділ повинен мати назву згідно теми та завдань дослідження, після назви в дужках пишеться – (Огляд літератури). Робота з літературою включає бібліографічний пошук літератури за темою дипломної роботи, її вивчення, фіксування, узагальнення і використання. Цінність роботи над літературою полягає в тому, щоб осмислити вивчений матеріал, самостійно узагальнити, критично оцінити його, на основі цього зробити правильні висновки і пропозиції. Добір літературних джерел здійснюється на основі первинного їх огляду шляхом ознайомлення з анотацією, вступом, змістом та висновками.

Систематизація та узагальнення літературних джерел здійснюється за окремими проблемними питаннями плану дипломної роботи. Перед написанням огляду літератури всі джерела групуються за головними питаннями, які планується висвітлювати в роботі. Виклад матеріалу підпорядковують одній ідеї, що проводиться виконавцем. Посилання на наукові публікації обов'язково має супроводжуватись відомостями про назву установи і місцевості, де ці дані одержані, автора (авторів) публікації та номеру, за яким ця публікація знаходиться в списку літератури.

Наприклад: «За даними досліджень А.В. Дудника [12], проведених в умовах Миколаївського інституту АПВ...». У цьому випадку використана публікація в списку джерел під номером «12».

Інший варіант: «Ефективність кристалону при вирощуванні озимої пшениці була показана в ряді робіт» [7, 16]. В даному випадку вказано два джерела, але може бути і більша кількість джерел. Всі джерела подаються в роботі в квадратних дужках. В роботі можливе не одноразове посилання на одне і теж джерело, якщо автори отримали результати по багатьох показниках. Даний розділ має обов'язково закінчуватись висновком про рівень вивченості досліджуваного питання та про доцільність подальших досліджень в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах. У дипломній роботі бажано

приводити матеріал, який отримано поза межами України – в країнах СНД, Європи, Америки та ін. У списку літератури матеріали на іноземній мові (англійській, німецькій, польській чи французькій) наводяться після джерел на кирилиці також у алфавітному порядку окремо по мовах.

### **Розділ 2. Об'єкт досліджень.**

Подається на 2–3 сторінках. В даному розділі надається інформація про об'єкт досліджень згідно загальної характеристики магістерської дипломної роботи.

**Розділ 3. Умови та методика проведення досліджень.** У ньому описується де і як проводились дослідження. Цей розділ може включати 2–3 підрозділи. Описується де і коли проводилось дослідження.

Для виявлення математичної залежності однієї ознаки від другої використовується кореляційний або регресійний аналізи. Результати дисперсійного аналізу рекомендується розміщувати в додатках роботи.

**Розділ 4. Результати досліджень** Даний розділ є основним і викладається у вигляді окремих підрозділів. Тут детально висвітлюють результати досліджень автора з характеристикою проведеної роботи, що він вносить у розв'язання цієї проблеми. При цьому необхідно наголосити на повноті виконання завдання дослідження і достовірності отриманих результатів. Кількість підрозділів експериментальної частини визначається відповідно до обсягу досліджень.

Результативна частина повинна включати таблиці, вони можуть бути замінені ілюстраціями у вигляді рисунків (графіків, діаграм тощо). Наведені в результативній частині дані бажано порівнювати з результатами інших дослідників, які не згадуються в огляді літератури.

Кожна глава дипломної роботи повинна завершуватися короткими висновками, де у формі тез необхідно відобразити подані у главі теоретичні і практичні результати.

**Розділ 5. Економічна ефективність.** Економічну оцінку результатів проведених досліджень здобувач вищої проводить на основі проведених досліджень. Заголовок розділу повинен відповідати темі роботи. Наприклад, коли вносили добрива під буряки цукрові, то розділ можна назвати: «Економічна ефективність вирощування буряків цукрових при внесенні добрив». Аналогічно і по інших дослідженнях. Розділ виконується згідно методичних рекомендацій консультанта.

Цей розділ завершує експериментальну частину дипломної роботи. Здобувач вищої освіти разом з керівником дипломної роботи визначає, які варіанти досліду, прогресивної технології або нові сорти сільськогосподарських культур необхідно економічно оцінити та які рекомендації запропонувати виробництву. Викладач-консультант кафедри підприємництва і права надає рекомендації, необхідні для підготовки розділу, перевіряє правильність матеріалів з даного питання (текст, таблиці, розрахунки), а також розроблені здобувачем вищої освіти технологічні карти вирощування та збирання врожаю сільськогосподарських культур. У разі, коли тема дипломної роботи не

потребує розробки технологічної карти, здобувач вищої освіти виконує окремий розрахунок витрат з переліком необхідних статей. Фактичні витрати, понесені підприємством, беруться з відповідних форм звітності підприємства (форма 50-СГ та ін.).

При цьому рекомендується використовувати навчальну, довідкову та науково-виробничу літературу з економіки та організації виробництва, типові технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур, типові та відомчі інструкції з економічного обґрунтування агротехнічних заходів, методики визначення економічної ефективності застосування добрив, засобів захисту рослин, різних способів обробітку ґрунту, посіву та посадки рослин, збирання врожаю, технології зберігання та інших агротехнічних заходів, які розроблені науково-дослідними установами.

Для економічної оцінки результатів проведення досліджень доцільно використати такі показники: урожайність з 1 га в натуральних показниках та у вартісному виразі, затрати праці на 14 га та на 1 ц, виробничі (матеріально-грошові витрати на 1 га), собівартість 1 ц, чистий дохід або збиток з 1 га та рівень рентабельності.

Для визначення вартості продукції використовують закупівельну ціну. У випадку, коли продукція використовується для кормових цілей, її попередньо переводять у кормові одиниці і оцінюють за ціною вівса, маючи на увазі, що 1 ц вівса дорівнює 1 ц корм. од. Витрати праці, виробничі витрати на 1 га та собівартість 1 ц визначають за фактичними даними підприємства або на основі технологічних карт вирощування та збирання врожаю сільськогосподарських культур.

Чистий дохід (збиток) – це різниця між вартістю продукції та виробничими витратами, а рівень рентабельності – це відношення чистого доходу до виробничих витрат, помножено на 100 (при збитку рівень рентабельності не враховують)

Розрахунок цих показників проводять на практиці одного із варіантів. Одержані результати аналізують.

Результати розрахунків представляють у вигляді таблиць.

**Розділ 6. Екологічна експертиза.** Виконується згідно з вказівками консультанта. Основою розділу є екологічна експертиза висновків і пропозицій дипломної роботи. Якщо робота по тематиці не підлягає екологічній експертизі, узагальнення й аналіз матеріалів розділу базується на основі зібраних здобувачем вищої освіти відомостей про стан і здійснення природоохоронних законів у конкретному господарстві, або галузі. Цей розділ рекомендовано викладати в такій послідовності:

Основою цього розділу є стратегічна екологічна оцінка висновків і пропозицій магістерської дипломної роботи. Згідно Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» № 2354–VIII від 20.03.2018 р. здійснення стратегічної екологічної оцінки виключає необхідність проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи (вводиться на її зміну). Виходячи з цього, розділ «Екологічна оцінка» виконується у вигляді «Звіту про



стратегічну екологічну оцінку» до господарства (підприємства), на якому здобувач виконує своє дослідження, або до технології, яку здобувач досліджує/удосконалює.

*Звіт включає:*

1) характеристика об'єкта дослідження (підприємства/господарства/технології);

2) оцінка впливу на довкілля підприємства/господарства/технології (вплив на атмосферне повітря, ґрунти, воду, поводження з відходами). Приводяться джерела впливу на довкілля (стаціонарні чи пересувні), які забруднюючі речовини утворюються, оцінюється їх вплив на компоненти довкілля.

3) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення та екосистеми методів, засобів, речовин, з якими працює підприємство /господарство, або екологічні ризики від відповідної технології, що досліджується;

4) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків в результаті роботи підприємства /господарства, або впровадження відповідної технології. Передбачає заходи по зменшенню викидів в атмосферу (яка передбачена санітарно-захисна зона, технологічні заходи очистки точкових і площадкових викидів, інженерно-технологічні рішення тощо); у водне середовище (очистка господарсько-побутових, дощових і талих, виробничих стічних вод, куди дані води скидаються, чи є оборотне водопостачання); на ґрунти (включає заходи рекультивації, меліорації, ремедіації забруднених земель, якщо такі наявні, методи відновлення земель). Також наводяться методи поводження з відходами, зокрема як утилізуються відходи 1 і 2 класу небезпеки, як зберігаються відходи, куди видаляються і які для цього наявні дозвольні документи;

5) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, для мінімізації впливу об'єкта (підприємства /господарства або впровадження відповідної технології) на довкілля. Приводяться інші можливі заходи чи методи зменшення негативного впливу на довкілля та обґрунтовується вибір найбільш ефективних з екологічної та економічної точок зору;

6) заходи, передбачені для здійснення екомоніторингу роботи підприємства /господарства або впровадження відповідної технології. Наводиться характеристика, як проводиться моніторинг якості атмосферного повітря, водного середовища, ґрунтів, акустичного та радіаційного забруднення.

7) Приводиться розрахунок екологічного податку, який сплачує господарство. При характеристиці відповідної технології, приводять розрахунок зменшення плати за забруднення довкілля (або збитку за забруднення довкілля) в результаті її впровадження.

Обсяг розділу орієнтовано має бути не більше 3 сторінок машинописного тексту.

## **Розділ 7. Охорона праці**

В структурі кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» є обов'язковим розділ «Охорона праці», написання якого є підтвердженням уміння здобувачів вищої освіти застосовувати теоретичні знання дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» на конкретному об'єкті дослідження.

Зміст розділу безпосередньо пов'язується з темою та змістом кваліфікаційної роботи. Тому здобувач вищої освіти під час переддипломної практики повинен ознайомитися з організацією робіт з охорони праці на об'єкті, станом виробничих приміщень, умовами праці, матеріалами атестації робочих місць, колективним договором, комплексним планом покращення умов праці. При необхідності ЗВО може звернутися за консультацією до головного агронома, інженера з охорони праці, профспілковий комітет.

У відповідності з темою кваліфікаційної роботи та методичних рекомендацій окремі питання можуть бути виключені або додатково розроблятися. Недопустимо заповнення розділу загальними висловлюваннями, переписуванням нормативних документів, положень, правил, інструкцій з охорони праці тощо.

Для консультацій по розробці розділу звертатися до консультанта – викладача кафедри безпеки життєдіяльності.

Обсяг розділу має складати 4–5 сторінок друкованого тексту. Розроблений розділ подається на перевірку консультанту – викладачу (кафедра БЖД) не пізніше, ніж за 10 днів до початку засідання державної екзаменаційної комісії, графік роботи якої затверджений ректором академії.

**Розділ «Охорона праці» повинен включати наступні питання:**

### **Актуальність проблеми охорони праці**

Держана політика з питань охорони праці. Проблеми безпеки праці людини в умовах науково-технічного прогресу, шляхи їх вирішення. Закон України «Про охорону праці».

### **Організація безпечного виконання робіт і технологічних процесів**

Необхідно розглянути заходи щодо організації безпечного виконання робіт і технологічних процесів відповідно до «Правил охорони праці» у сільськогосподарському виробництві та Інструкцій з охорони праці на всіх етапах трудових, виробничих і технологічних процесів:

- перед початком виконуваних робіт;
- у процесі виконання робіт;
- після завершення робіт;
- в умовах аварійних ситуацій.

### **Заходи щодо виробничої санітарії:**

- заходи та засоби запобігання виділенню технологічним обладнанням шкідливих речовин у повітря робочої зони;
- заходи та засоби для забезпечення нормальних мікрокліматичних умов;
- раціональне освітлення робочого місця (природне, штучне);

- захист персоналу від шуму, вібрацій, ультразвуку, що генеруються технологічним обладнанням;
- захист від електромагнітних випромінювань радіочастотного діапазону, що генеруються об'єктом;
- захист від інших видів випромінювань, що генеруються технологічним обладнанням;
- застосування засобів індивідуального захисту;
- розрахунок вентиляції виробничого приміщення проводиться за прикладом:

### **Повітрообмін по надлишку шкідливих речовин**

Розраховуємо за формулою:

$$L = \frac{G}{ГДК - P_{ш}} \cdot м^3/год$$

де G – виділені в приміщенні шкідливі речовини (пил, гази, та ін.), мг/год;

ГДК – гранично допустима концентрація шкідливих речовин, зернового пилу, мг/м<sup>3</sup>; приймається по ГОСТу;

$P_{ш}$  – концентрація шкідливих речовин у припливному повітрі, мг/м<sup>3</sup>.

**Заходи з безпеки технологічного обладнання з точки зору безпеки, враховуючи різні режими його роботи:**

- спільні заходи з електробезпеки (застосування малих напруг, захисне розділення мереж, профілактика пошкодження ізоляції, забезпечення недоступності струмоведучих частин, занулення, захисне заземлення, захисне відключення, захисні міри при роботі з ручним приладом і т.п.);

- захист від травмування рухомими машинами та механізмами, рухомими частинами виробничого обладнання;

- заходи відведення або нейтралізації зарядів статичної електрики;

- планування обладнання, проходів і проїздів;

- застосування спеціальних пристроїв;

- застосування дистанційного управління;

- заходи безпеки при механізації та автоматизації виробничих процесів;

- безпечна організація робочого місця (стаціонарного і нестаціонарного);

- застосування сигналізації, кольорів і знаків безпеки та ін.

- інші необхідні заходи.

Заходи щодо попередження та усунення причин виробничого травматизму та професійних захворювань.

Примірний перелік заходів наведений нижче.

### ***Заходи щодо попередження та усунення причин виробничого травматизму та професійних захворювань***

*1) організаційні заходи:*

- правильна організація роботи, навчання, контролю та нагляду з охорони праці;

- дотримання трудового законодавства, нормативно-правових актів з охорони праці, впровадження безпечних методів та наукової організації праці;

- проведення пропаганди та наочної агітації з питань охорони праці;

- організація планово-попереджувального ремонту устаткування, обладнання, технічних систем.

*2) технічні заходи:*

- заходи з виробничої санітарії, виробничої та пожежної безпеки.

*3) заходи з виробничої санітарії:*

- створення комфортного мікроклімату шляхом влаштування відповідних систем опалення, вентиляції, кондиціонування повітря;

- теплоізоляція конструкції будівель та технологічного устаткування;

- заміна шкідливих речовин та матеріалів нешкідливими;

- герметизація шкідливих процесів; зниження рівнів шуму, інфразвуку, ультразвуку, вібрації, електромагнітних та електростатичних полів, іонізуючого випромінювання;

- влаштування раціонального освітлення;

- забезпечення необхідного режиму праці та відпочинку, санітарного та побутового обслуговування.

*4) заходи з виробничої безпеки:*

- впровадження безпечного устаткування;

- механізація та автоматизація технологічних процесів;

- використання запобіжних пристосувань, автоматичних блокувальних засобів;

- правильне та зручне розташування органів керування устаткуванням;

- розроблення та впровадження систем автоматичного регулювання, контролю та керування технологічними процесами;

- запровадження принципово нових нешкідливих та безпечних технологічних процесів.

*5) заходи з пожежної безпеки:*

- запровадження систем попередження пожеж та систем протипожежного захисту.

### **Рекомендовані джерела інформації**

1. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2003. 408 с.

2. Жидецький В. П. Основи охорони праці: підруч. Львів : Українська академія друкарства, 2006. 335 с.

3. Рогач Ю. П. Пожежна безпека. Мелітополь: ТДАА, 2001. 121 с.

4. Федоров М. І., Дрожчана О. У. Охорона праці в галузі: посіб. Полтава: ПДАА, 2014. 240 с.

5. Кодекс законів про працю: Закон України з змінами від 19.09.2019 р. № 113-IX. URL: <http://portal.rada.gov.ua> (дата звернення: 2.10.2019).

6. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua/> (дата звернення: 2.10.2019).

7. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/> (дата звернення: 2.10.2019).

8. Типове положення про службу охорони праці: Типове положення від 15.11.2004р. № 255. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua> (дата звернення: 2.10.2019).

10. Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві: Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві від 29.08.2018р. № 1240. URL: [sop.zp.ua/norm\\_praor\\_01\\_0-1\\_02-18\\_01\\_ua](http://sop.zp.ua/norm_praor_01_0-1_02-18_01_ua).

11. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці» : Закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

12. Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони: Постанова Кабінету Міністрів України, № 564 від 17.07.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2013-%D0%BF> (дата звернення: 2.10.2019 р.).

13. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15> (дата звернення: 2.10.2019 р.).

14. Типове положення про навчання з питань охорони праці: Типове положення від 26.01.2005 р. № 15. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua> (дата звернення: 2.10.2019 р.).

**Анотація** починають з нової сторінки. Обсяг до 3-х сторінок. Розміщується анотація в кінці магістерської роботи. Він має бути стислим, інформативним, із суттєвими відомостями про кваліфікаційну роботу та повинен містити:

– відомості про обсяг магістерської роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел згідно зі списком літератури (відомості наводять, включаючи дані додатків);

– текст анотації;

– перелік ключових слів (за потреби).

Послідовність викладення анотації:

– об'єкт дослідження;

– мета кваліфікаційної роботи;

– результати досліджень;

– основні наукові та практичні результати;

– галузь застосування;

– економічна ефективність;

– значення роботи та висновки.

Ключові слова, що є визначальними для розкриття суті кваліфікаційної роботи, наводять після тексту реферату з абзацу в називному відмінку в рядок через коми (від 5 до 7 слів чи словосполучень).

Приклад оформлення анотації наведено в додатку.

**ВИСНОВКИ** повинні витікати лише з результатів досліджень і включати 3–5 невеликих за обсягом, але конкретних (із зазначенням цифрового матеріалу), чітких за редакцією пунктів.

**ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ** формують на основі отриманих висновків і розміщують на тій же сторінці.

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** – вносять всі джерела, на які є посилання у тексті, оформлені згідно стандартів

**ДОДАТКИ** – містять допоміжний матеріал (урожайність та інші показники за повтореннями, результати статистичного аналізу, малюнки, фотографії тощо), останніми додатками мають бути копії публікацій.

## **7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Текст друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), через 1,5 інтервали (29 рядків на аркуші А4), з полями: верхнє та нижнє – по 2 см, праве – 1,5 см, ліве – 3 см. – з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, 14-й кегль. За необхідністю допускається використання формату аркушів А3 (297×420 мм).

Рекомендований обсяг роботи – 45 сторінок тексту – 15 кредитів (без урахування літератури і додатків).

Під час оформлення магістерської роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документу. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у магістерській роботі наводяться мовою оригіналу.

Скорочення слів і словосполучень виконуються відповідно до чинних стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних частин магістерської роботи

**АНОТАЦІЯ, ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** друкують великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту (по центру).

Заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка та друкувати великими літерами, жирним шрифтом, без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів слід починати з абзацного відступу та друкувати маленькими літерами жирним шрифтом (звичайний текст), починаючи з першої великої літери. Вирівнювання – по ширині сторінки. Крапка у кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір тексту. У кінці надрукованого таким чином заголовку ставиться крапка.

Розташовувати заголовок підрозділу на одній сторінці, а текст підрозділу на наступній не можна; після заголовку підрозділу на сторінці повинно бути не менше, ніж два рядки тексту підрозділу.

Відстань між заголовком підрозділу та текстом має дорівнювати 2 інтервалам (6 мм).

Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту та дорівнювати п'яти знакам.

Кожну структурну частину магістерської роботи починають з нової сторінки.

**Нумерація.** Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляється при комп'ютерному друці магістерської роботи у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти магістерської роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті магістерської роботи та позначатися цифрами без крапки, номер ставиться після слова **РОЗДІЛ**. Заголовок розділу друкується з нового рядка.

Такі структурні частини магістерської роботи, як зміст, перелік умовних позначень, загальна характеристика роботи, висновки і пропозиції, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Звертаємо увагу на те, що всі сторінки, на яких розміщені зазначені структурні частини магістерської роботи, нумеруються звичайним чином.

Текст дипломної роботи за необхідності розділяють на розділи і підрозділи. Розділи мають порядкові номери у межах всієї роботи, позначені арабськими цифрами без крапки і записані з абзацного відступу. Підрозділи мають нумерацію у межах розділу. Номер підрозділу складається із номерів розділу і підрозділу, відокремлених крапкою. У кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: 1.1, 1.2, 1.3 і т. д.

Розділи, як і підрозділи, можуть складатися з одного або декількох пунктів. Якщо підрозділів немає, то нумерація пунктів має бути в межах кожного розділу, і номер пункту складається з номерів розділу і пункту, розділених крапкою. У кінці номера пункту крапка не ставиться.

Структурні складові пояснювальної записки **АНОТАЦІЯ, ЗМІСТ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ, ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** не нумеруються.

**Ілюстрації.** Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилення у тексті. Фотознімки розміром менше за формат А4 мають бути наклеєні на аркуші білого паперу формату А4.

Ілюстрації, за винятком ілюстрацій додатків, необхідно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією. Якщо малюнок один, його позначають «Рис. 1». Допускають нумерування ілюстрації у межах розділу. У цьому випадку номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рис. 1.1.

У разі посилання на ілюстрації необхідно писати «... відповідно до рис. 2», у разі наскрізної нумерації і нумерації в межах розділу «...відповідно до рис. 1.2».

Якщо ілюстрація створена не автором магістерської роботи, необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права.

*Наприклад, \*[авторська розробка] чи \*[розроблено на основі даних літературного джерела][33]]*

Кількість ілюстрацій має бути достатньою для пояснення тексту.

Ілюстрації, за необхідності, можуть мати найменування і пояснювальні дані (текст під малюнком). Слово «Рис.» і найменування розміщують після пояснювальних даних і друкують (записують) таким чином:

**Рис. 1. Динаміка стану приземного шару атмосферного повітря у  
Полтавському районі за 2010-2020 рр. [авторська розробка]**

**Викладення тексту**

Текст роботи має бути стислим, чітким і не допускати різних тлумачень. В ньому застосовують стандартизовані одиниці фізичних величин, їх найменування і позначення відповідно до ГОСТ 8.417-81.

Застосування різних систем позначення фізичних величин не допускається.

Числові значення величин із позначенням одиниць фізичних величин і одиниць рахунка потрібно писати цифрами, а числа без позначень одиниць фізичних величин і одиниць рахунка від одиниці до дев'яти прописом.

Одиниця фізичної величини одного і того ж параметра має бути постійною. Якщо у тексті наведено низку числових значень, що виражені в одній і тій самій одиниці фізичної величини, то її вказують лише після останнього числового значення, наприклад 1,5; 2,0 м.

Якщо наводять діапазони числових значень фізичної величини, що виражені в одній і тій самій одиниці фізичної величини, то позначення одиниці фізичної величини вказують після останнього числового значення діапазону.

Приклад:

Від 1 до 5 мм.

Від 10 до 100 кг.

Від плюс 10 до мінус 40 °С.

Не допускається відділяти одиницю фізичної величини від числового значення (переносити їх на різні рядки або сторінки).

Заокруглення числових значень до першого, другого, третього і т.п. десяткового знаку для різних типорозмірів, марок тощо виробів одного найменування повинно бути однаковим.

Числа, що мають дробове значення, необхідно наводити у вигляді десяткових дробів, за винятком розмірів у дюймах, які необхідно записувати через косу риску, наприклад "1/4"; "1/2". За неможливості виразити числові значення у вигляді десяткового дробу, допускається записувати їх у вигляді простого дробу в один рядок через косу риску, наприклад: 5/32; 7/13.



Примітки приводять у записці, якщо необхідні пояснення або довідкові дані до змісту тексту, таблиць або графічного матеріалу. Примітки необхідно розміщувати безпосередньо після текстового, графічного матеріалу або у таблиці, до яких належать ці примітки, і друкувати з великої літери з абзацного відступу. Якщо примітка одна, то після слова "Примітка" ставлять тире і примітку друкують (пишуть) також з великої літери. Одну примітку не нумерують. Декілька приміток нумерують за порядком арабськими цифрами. Примітку до таблиці розміщують у кінці таблиці над лінією, що позначає закінчення таблиці. Зразок:

\* Примітка – Зв'язок суттєвий за 5 % рівня значущості Примітки:

1. Зв'язок суттєвий за 5 % рівня значущості.
2. Зв'язок суттєвий за 1 % рівня значущості.

Якщо потрібно дати посилання на джерела: конкретну пояснювальну записку, стандарти, технічні умови та інші документи, то посилання мають повністю і однозначно визначати відповідні вимоги і не спричиняти труднощів у користуванні документом.

Якщо виконавець посилається на вже отримані в своїй роботі вихідні або розрахункові дані, що згадувалися раніше, то посилання у круглих дужках містить скорочене слово "дивись", номер сторінки, малюнок тощо, наприклад (див. с.75), (див. табл. 12), (див. рис. 5). Якщо посилаються на дані, розміщені в роботі, то слово "дивись" не пишуть, наприклад: (с. 52), (табл. 10), (рис. 8).

### **Формули**

У формулах необхідно застосовувати позначення, встановлені відповідними державними стандартами. Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не роз'яснені раніше у тексті, мають бути наведені безпосередньо перед формулою. Пояснення кожного символу необхідно давати з нового рядка у тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися зі слів "де" без двокрапки після цього.

Приклад: Відстань  $L$ , км, обчислюють за формулою:

$$L=Vt, \quad (3.1.) \text{ або } (1)$$

де  $V$  – швидкість руху, км/год;  $t$  – час руху, год.

Формули, що йдуть одна за одною і не розділені текстом, розділяють комою.

Переносити формули на наступний рядок допускають тільки на знаках операцій, причому знак на початку наступного рядка повторюють. У разі перенесення формули із знаком множення застосовують знак "\*".

Формули можуть бути виконані машинописним, машинним способами або креслярським шрифтом висотою не менше 2,5 мм.

Застосування машинописних і рукописних символів в одній формулі не допускають.

Формули, за виключенням тих, що розміщені у додатках, мають нумеруватися порядковою нумерацією арабськими цифрами, які записують на

рівні формули праворуч у круглих дужках. Одну формулу позначають – (1). Посилання у тексті на порядкові номери формул дають у дужках, наприклад: ... у формулі (3).

Формули, що розміщені у додатках, мають нумеруватися окремою нумерацією арабськими цифрами в межах кожного додатка з додаванням перед кожною цифрою позначення літерами додатка, наприклад: формула (В.4).

Допускають нумерацію формул у межах розділу. У цьому випадку номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою, наприклад: (3.1.).

Порядок викладення у дипломній роботі математичних рівнянь такий самий, як і формул.

### **Таблиці**

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць.

Таблицю необхідно розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання у тексті роботи. Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами (за винятком таблиць додатків). Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. У разі наведення таблиці в додатку А, вона позначається «Таблиця А.1».

Допускається нумерувати таблиці в межах розділу. В цьому випадку номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою.

Таблиця має назву, яку друкують (пишуть) малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і характеризувати зміст таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносючи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її заголовок.

У разі поділу таблиці на частини допускається її головку або графи для заголовків рядків заміняти відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами друкують (пишуть) «Продовження табл. 3.1» із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, друкують (пишуть) з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежовують рядки таблиці, а також лінії зліва, справа і знизу, що обмежують таблицю, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Головка таблиці повинна бути відокремлена лінією від іншої частини таблиці. Висота рядків таблиці – не менше 8 мм.

Графу «Номер за порядком» в таблицю не включають. Якщо показники, параметри або інші дані необхідно нумерувати, їх порядкові номери вказують у графах для заголовків рядків таблиці перед найменуванням.

Для скорочення тексту заголовків і підзаголовків граф окремі поняття замінюють позначеннями, літерами, що встановлені ГОСТ 2.321-84, або іншими позначеннями, якщо вони пояснені у тексті або наведені на ілюстраціях, наприклад: О – діаметр, Н – висота, L – довжина.

Одиниці величин вказують або у заголовках, або у підзаголовках.

Окрему графу для одиниць не виділяють. Якщо всі параметри, розміщені у таблиці, мають тільки одну одиницю, наприклад, міліметри, то їх скорочене позначення (мм) розміщують над таблицею. Якщо графи таблиці містять величини переважно однієї одиниці, але є й показники, виражені в інших одиницях, над таблицею розмішують напис про переважаючу одиницю, а відомості про інші одиниці подають у заголовках відповідних граф.

Цифри у графах розміщують так, щоб класи чисел у всіх графах були точно один під одним. Числові значення величин в одній графі повинні мати, як правило, однакову кількість знаків після коми. За відсутності окремих даних у таблиці слід ставити тире.

За наявності у роботі невеликого за обсягом цифрового матеріалу його недоцільно оформлювати таблицею, а слід подавати текстом, розміщуючи цифрові дані у вигляді колонок.

#### **Приклад оформлення таблиці:**

*Таблиця 2.1*

#### **Предметна назва таблиці**

№ п/п	Фактор ризику	Кількісна характеристика		Ранжування
		рівень дії	реалізація	

#### **Скорочення**

У дипломних роботах всі слова мають бути написані повністю. Усі не загальноприйняті або маловідомі скорочення потрібно оговорити під час першого їх вживання. Допустимі такі скорочення:

- окремих слів: с.-г. (сільськогосподарський) – тільки в таблицях; рис. (рисунок), табл. (таблиця) – під час посилання у тексті, коли скорочення ставлять у круглі дужки, наприклад: «Матеріали дослідів свідчать, що продуктивність культури збільшується за застосування мінеральних добрив (табл. 3)»; і т. д. (і так далі), і ін. (і інші), і т. п. (і таке подібне) – в кінці речення після переліку; р., (рік), рр. (роки), шт., (штук), тис. (тисячі), млн (мільйони), млрд (мільярди) – біля чисел;

- спеціальних термінів: ККД (коефіцієнт корисної дії), МО (міжнародні одиниці), СР (суха речовина), ОЕ (обмінна енергія), БЕР (безазотні екстрактивні речовини) – у таблицях;

- наукових ступенів і вчених звань: к. с.-г. н. (кандидат сільськогосподарських наук), д. с.-г. н. (доктор сільськогосподарських наук), доц. (доцент), проф. (професор), акад. (академік) – біля прізвищ у тексті;

- назв широковідомих установ: НАН України (Національна академія наук), НААНУ (Національна академія аграрних наук України);

- назв наукових і навчальних закладів: ун-т (університет), ін-т (інститут), НДІ (науково-дослідний інститут) біля назв цих закладів у списку літератури;

- назв видавництв навчальних закладів: Вид-во Укр. держ. агр. ун-ту (Видавництво Українського державного аграрного університету), РВВ Харк. зоовет. ін-ту (Редакційно-видавничий відділ Харківського зооветеринарного інституту), РВЦ НАУ (Редакційно-видавничий центр Національного аграрного університету) – у разі наведення цих назв у списку літератури.

### **Додатки**

Матеріал, що доповнює текст дипломної роботи, допускається розміщувати у розділі «Додатки». Додатками можуть бути результати біохімічних, морфологічних чи інших досліджень рослин, кормів, графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис апаратури і прикладів, що вираховують за допомогою комп'ютерної техніки тощо.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках.

У тексті роботи на всі додатки мають бути посилання. Розміщують за порядком посилань на них у тексті.

Кожний додаток потрібно розташовувати на новій сторінці з написанням зверху посередині сторінки слова «Додаток» і його позначення.

Згідно з ДСТУ 3008-95 додатки потрібно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Е, Є, Г, С, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад: додаток А, додаток Н і т.д. У випадку повного використання літер української абетки допускається позначати додатки арабськими цифрами.

Додаток повинен мати заголовок, який друкують (записують) з великої літери окремим рядком симетрично тексту.

Додатки, як правило, виконують на аркушах формату А4. Допускають оформлення додатків на аркушах формату А3, А4х3, А4х4, А2 і А1 згідно з ГОСТ 2.301-68.

Текст кожного додатка, за необхідності, може бути розділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, які нумерують у межах кожного додатка. Перед номером ставлять позначення цього додатка.

Ілюстрації кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою літерного позначення додатка, наприклад: Рис. А.2, Рис. В.4 і т. ін.

## 8. ПІДГОТОВКА РЕЦЕНЗІЇ ТА ПОДАННЯ ДЛЯ ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Кожна магістерська робота направляється на внутрішню рецензію на суміжну кафедру у відповідності до розпорядження декана факультету (додаток Д).

До рецензування залучаються провідні науково-педагогічні працівники ПДАА.

Рецензія подається у друкованому (письмовому) вигляді, в довільній формі і має містити такі складові:

- визначення значення теми магістерської роботи та її актуальності;
- аналіз відповідності змісту магістерської роботи її меті та завданням;
- висновки щодо використання в магістерській роботі сучасних емпіричних і теоретичних методів дослідження;
- позитивні сторони магістерської роботи та її недоліки, інші питання на розсуд рецензента;
- оцінку загальних вражень від магістерської роботи (оформлення, стиль і грамотність викладання тощо);
- висновок і рекомендацію щодо можливості допущення магістерської роботи до захисту і, за бажанням, може бути висловлено зауваження та думку про оцінку магістерської роботи за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, імені, по батькові, місця роботи і посади, яку займає.

Завершена магістерська робота, підписана автором, разом з поданням керівника та рецензією подається на випускову кафедру, де проводиться її попередній захист.

За результатами засідання кафедри складається протокол.

Після проходження попереднього захисту, здобувач подає дипломну роботу на електронному носіїві для перевірки її на плагіат. Термін подання роботи – не пізніше ніж за 10 днів до захисту перед ЕК.

Здобувач, у якого магістерська робота не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення (відмітка нормоконтролера), підготовлена без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій, не має відгуку, рецензії, до захисту не допускається.

## 9. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Рекомендовано таку процедуру захисту:

Здобувач готує демонстраційний матеріал і доповідає секретарю екзаменаційної комісії про готовність.

Голова ЕК оголошує початок захисту, зачитуючи тему роботи, автора, кафедру, керівника, консультантів.

Секретар ЕК зачитує:

- характеристику здобувача;
- протокольне рішення кафедри про допуск здобувача до захисту;
- засвідчує відповідність теми наказу про затвердження тем.

Голова ЕК пропонує членам ЕК ставити запитання щодо змісту характеристики та документації, що дозволяє захист.

Після відповідей на запитання голова ЕК надає дозвіл здобувачеві для доповіді, регламентуючи час, як правило, це становить 7-10 хв. Під час доповіді переривати здобувача не бажано.

Здобувач, доповідаючи зміст своєї роботи, використовує демонстраційний матеріал, аудіо-, відео- чи комп'ютерну техніку.

Після закінчення доповіді голова ЕК пропонує членам ЕК задати питання доповідачу. Не можна ставити питання не за темою дипломної роботи.

Останнє запитання задає голова ЕК.

Після закінчення опитування здобувача, секретар ЕК зачитує рецензії, відгуки з виробництва тощо.

На вказані зауваження та недоліки здобувач дає пояснення або погоджується з ними чи з деякими з них.

Секретар зачитує відгук керівника випускної роботи.

За наявності додаткових матеріалів, що підсилюють роботу: акти, патенти, довідки тощо, секретар подає їх до ЕК.

За необхідності здобувач дає пояснення щодо поданих матеріалів.

Під час захисту кожний член комісії і голова ЕК у персональних відомостях виставляють оцінки за доповідь, оформлення дипломної роботи, відповіді, середню.

Після прослуховування всіх здобувачів на закритому засіданні голова ЕК оформляє загальну відомість, виставляючи загальну середню оцінку.

Після чого запрошують всіх здобувачів, які захищалися та присутніх.

Голова ЕК оголошує оцінки захисту, які будуть занесені у протоколи.

Видача документів про освіту та нагородних відзнак, як правило, практикують на урочистому засіданні ЕК та вченої ради ВНЗ після оформлення відповідного наказу, дипломів та додатків до них.

У разі отримання незадовільної оцінки за дипломну роботу ЕК має вказати на можливість її повторного захисту.

Здобувачам, що з поважних (документально підтверджених) причин не змогли захищати роботу в затвердженій термін роботи комісії, наказом ректора

може бути призначено захист дипломної роботи протягом року в наступний термін роботи ЕК із захисту дипломних робіт.

Випускнику, який отримав після захисту дипломної роботи незадовільну оцінку, має бути видана академічна довідка. Повторно захищатися цей випускник може не пізніше як через три роки після закінчення навчання у вищому навчальному закладі.

У результаті захисту дипломної роботи знання випускника та правильність представленого ним описового та графічного матеріалу може бути оцінено на "відмінно", "добре", "задовільно" та "незадовільно".

Рішення ЕК щодо оцінювання знань, виявлених випускником під час захисту дипломної роботи, а також про присвоєння йому освітнього ступеня з виданням диплома державного зразка ухвалює Екзаменаційна комісія на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, що оцінювали захист випускника. За однакової кількості голосів, відданих за різні оцінки, голос голови комісії є вирішальним.

## ДОДАТКИ

### Додаток А

*Заява для затвердження теми магістерської дипломної роботи і призначення керівника (рекомендована форма)*

Декану факультету агротехнологій  
та екології  
професору Мареничу М.М.  
здобувача вищої освіти СВО Магістр  
спеціальності 201 Агрономія  
за ОПП Екологічне рослинництво,  
Насінництво і насіннєзнавство  
денної /заочної форми навчання

\_\_\_\_\_  
П.І.П. (здобувача)

### ЗАЯВА

Прошу закріпити мене для написання магістерської дипломної роботи за кафедрою

та призначити керівником \_\_\_\_\_

Тема роботи : \_\_\_\_\_

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Підпис \_\_\_\_\_

ПОГОДЖЕНО

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Декан факультету

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(ПІБ)

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(ПІБ)

Керівник магістерської дипломної  
роботи

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(ПІБ)



**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Факультет агротехнологій та екології

Кафедра \_\_\_\_\_

Освітньо-професійна програма Екологічне рослинництво

(Насінництво і насіннезнавство)

Спеціальність 201 Агрономія

Ступінь вищої освіти магістр

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

**З А В Д А Н Н Я**

**НА МАГІСТЕРСЬКУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

\_\_\_\_\_ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

\_\_\_\_\_

керівник роботи

\_\_\_\_\_ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом вищого навчального закладу

від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року №\_\_\_

2. Строк подання здобувачем роботи

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

3. Вихідні дані до роботи

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

\_\_\_\_\_



**ПОДАННЯ  
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ  
ЩОДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувач вищої освіти \_\_\_\_\_  
(ППП здобувача)

до захисту магістерської дипломної роботи за освітньо-професійною програмою Екологічне рослинництво (Насінництво і насіннезнавство), спеціальність 201 Агроніомія на тему: \_\_\_\_\_

Магістерська дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету \_\_\_\_\_  
(підпис)

**Довідка про успішність**

\_\_\_\_\_ за період навчання на факультеті агротехнологій та  
(ППП здобувача)

екології з 20\_\_ до 20\_\_ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю 201 Агроніомія з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно \_\_%; добре \_\_%; задовільно \_\_%; шкалою ECTS: А \_\_%; В \_\_%; С \_\_%; D \_\_%; E \_\_%.

Методист спеціальності \_\_\_\_\_  
(підпис) (ППП)

**Висновок керівника магістерської дипломної роботи**

Здобувач вищої освіти \_\_\_\_\_

Керівник роботи \_\_\_\_\_  
(підпис)

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**Висновок кафедри про магістерську дипломну роботу**

Магістерська дипломна робота розглянута. Здобувач вищої освіти

\_\_\_\_\_ (ППП здобувача)

допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Відповідальний за нормоконтроль

\_\_\_\_\_ (підпис) \_\_\_\_\_ (ППП нормоконтролера)

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(назва кафедри)

\_\_\_\_\_ (підпис) \_\_\_\_\_ (ППП завідувача)

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

**РЕЦЕНЗІЯ**  
на магістерську дипломну роботу

на тему \_\_\_\_\_

підготовлену для здобуття СВО Магістр за освітньо-професійною програмою  
Екологічне рослинництво (Насінництво і насіннезнавство) спеціальності 201  
Агрономія

здобувача вищої освіти факультету агротехнологій та екології  
Полтавської державної аграрної академії \_\_\_\_\_  
(ППЗ здобувача)

виконану на кафедрі \_\_\_\_\_  
науковий керівник \_\_\_\_\_  
( прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Обсяг роботи \_\_\_\_\_ стор.  
Кількість таблиць \_\_\_\_\_  
Список використаної літератури поєднує \_\_ джерел  
Зміст роботи викладено у \_\_\_ розділах

**Загальна характеристика роботи:**

*(новизна та актуальність теми, її відповідність профілю спеціальності, оцінка структури роботи, та огляду літератури, характеристика використаних методів дослідження, оцінка роботи у розрізі розділів, якість загального оформлення роботи).*

**Позитивні аспекти магістерської дипломної роботи:**

**Недоліки магістерської дипломної роботи:**

**Загальна оцінка:**

**Пропонована оцінка:**

**Рецензент,**  
**Прізвище, ім'я, по-батькові** \_\_\_\_\_

**Місце роботи і посада** \_\_\_\_\_

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 р.

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**  
**Факультет агротехнологій та екології**

**Кафедра** \_\_\_\_\_  
(назва кафедри)

**МАГІСТЕРСЬКА**  
**ДИПЛОМНА РОБОТА**

**на тему:** « \_\_\_\_\_ »  
(назва теми)

Виконав: здобувач вищої освіти  
за ОПП Екологічне рослинництво  
(Насінництво і насіннезнавство)  
спеціальності 201 Агрономія  
Ступеня вищої освіти \_\_\_\_\_  
Групи \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
Прізвище та ініціали здобувача вищої освіти

Керівник: \_\_\_\_\_  
(ПП, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: \_\_\_\_\_  
(ПП, науковий ступінь, вчене звання)

**Полтава – 20\_\_ року**

## АНОТАЦІЯ

*Приклад оформлення реферату на магістерську роботу  
(рекомендована форма)*

## АНОТАЦІЯ

**Найдьон О. С.** Якість борошна пшеничного залежно від норм формування помольних партій.

Дипломна робота на здобуття СВО Магістр.

**Кваліфікація:** магістр з агрономії (за освітньо-професійною програмою Екологічне рослинництво; Насінництво і насіннезнавство)

**Обсяг магістерської роботи:** 75 с., 6 рис., 12 табл., 3 додатки 40 літературних джерел.

**Об'єкт досліджень:** якість зерна в сховищах для формування помольної партії.

**Мета роботи:** проведення визначення якості зерна пшениці озимої вирощеної в господарстві та підготовка його для розмелу на борошно.

**Результати та їх новизна:** у вступі підкреслюється актуальність визначення вирощування пшениці озимої для борошномельних потреб.

**Основні наукові та практичні результати:** дослідженнями було визначено, як раціонально використати зернові маси, що надходять на борошномельний завод, для виготовлення якісного борошна, готуючи помольні партії.

**Галузь застосування:** 20 Аграрні науки та продовольство.

**Значення роботи та висновки:** вирощування якісного зерна пшениці озимої та формування помольних сумішей з різноякісних партій зерна забезпечує стабільну роботу борошномельного заводу.

**Перелік ключових слів:** пшениця озима, кількість та якість клейковини, склоподібність, помольна партія, борошномельний завод.

**ПРИКЛАДИ**  
**ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ**  
**У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У ДИСЕРТАЦІЇ**  
**з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p style="text-align: center;"><b>Книги:</b> <b>Один автор</b></p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.</li> <li>2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.</li> <li>3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.</li> <li>4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.</li> <li>5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.</li> <li>6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с.</li> <li>7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.</li> <li>8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.</li> </ol>
<p style="text-align: center;"><b>Два автори</b></p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.</li> <li>2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.</li> <li>3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.</li> <li>4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.</li> <li>5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.</li> <li>6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.</li> </ol>

<p><b>Три автори</b></p>	<p>1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
<p><b>Чотири і більше авторів</b></p>	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
<p><b>Автор(и) та редактор(и)/упорядники</b></p>	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
<p><b>Без автора</b></p>	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p>



	<p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
<p><b>Багатотомні видання</b></p>	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p><b>Автореферати дисертацій</b></p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p>

	<p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<b>Дисертації</b>	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<b>Законодавчі та нормативні документи</b>	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48–49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <a href="http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18">http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18</a> (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
<b>Архівні документи</b>	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p>

	<p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
<b>Патенти</b>	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
<b>Препринти</b>	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шилияев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
<b>Стандарти</b>	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
<b>Каталоги</b>	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів.</p>

	облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
<b>Бібліографічні показчики</b>	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<b>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ</b>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<b>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ (ТЕЗИ,</b>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p>

<p><b>ДОПОВІДІ)</b></p>	<p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного свідомості в суспільстві</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p><b>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВОГО ВИДАННЯ</b></p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p><b>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПРОДОВЖУВА- НОГО ВИДАННЯ</b></p>	<p>1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в</p>

	практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<b>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)</b>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe<sub>2</sub>: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics &amp; Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
<b>Електронні ресурси</b>	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: <a href="http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&amp;">http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&amp;</a> (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: <a href="http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf">http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf</a>.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: <a href="http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf">http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf</a> (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <a href="https://doi.org/10.15407/scin12.06.006">https://doi.org/10.15407/scin12.06.006</a>.</p>